

PIANIST ROB MADNA (33):

Het publiek wordt beduveld

'Ik ben ervan overtuigd dat je het publiek waar moet geven als je speelt; maar van de andere kant: er moeten alleen maar mensen komen die werkelijk geïnteresseerd zijn'.

'Er zijn te veel snobs in de jazz'

door
Hans Baaij

PS Zaterdag 6 februari 1965

DE onlangs voor de tweede maal uitgereikte Wessel Icken Prijs is voor velen een teken dat het met de Nederlandse jazz de goede kant uitgaat. Pianist Rob Madna (33), een man die moeilijk is weg te denken uit de nog jonge geschiedenis van de vaderlandse jazz, denkt daar anders over. De status van de muziek mag dan stijgen, de sfeer waarin zij beoefend wordt, was voor hem in 1960 - nadat hij in twee jaar zijn wiskunde-akte gehaald had - reden zich in het onderwijs te begeven. Hij speelt nog wel regelmatig (in het kwartet Herman Schoonderwalt), maar kan zich permissieverschnabbels te weigeren of eisen te stellen, iets waartoe andere jazzmusici minder eenvoudig komen: 'Het is hun living.' Voor Rob Madna is jazz méér dan muziek, namelijk een soort religie. Een religie die hij overigens bij de huiselijke (Berkelse) haard op koele, vaak ironische toon belijdt.

DE reden dat ik niet de muziek ben ingegaan is dat je bent overgeleverd aan allerlei mensen die er niets van begrijpen, deze muziek zelfs verafschuwen. Daarom krijg je bij de radio zo schandalig slecht betaald. Maar de houding van de musici is ook vaak fout, ze zijn onverantwoordelijk. Het publiek wordt beduvelend door een stelletje slechte muzikanten. Dat wil niet zeggen dat er in Nederland geen goede krachten zijn, maar die kent haast niemand; mensen als (pianist) Frans Elsen en (tenorsaxofonist) Enno Spaanderman. Ik ben ervan overtuigd dat je het publiek waar moet geven als je speelt; maar aan de andere kant: er moeten alleen maar mensen komen die werkelijk geïnteresseerd zijn. Ik kan me ontzettend aan die praters ergeren; achteraf hebben ze meestal ook nog wat te vertellen over de muziek. Het is net of er dan een leerling van me een grote mond opzet over wiskunde. Die kan ik echter pakken, maar in de muziek heb je er zoveel tegenover je.

Ik voel ook geen neiging om het publiek te danken omdat ze voor hles klappen. Neem nu Miles Davis, stel je voor dat die man olichs speelt, en dat overkomt hem ook, dan is het of hij artistiek zelfmoord pleegt en ze juichen hem nog toe ook!

Miles Davis

MILES DAVIS is altijd wel de god voor mij geweest. Ik heb hem gevolgd vanaf 1948. Ik wéét wat hij doet. De trompet heeft veel invloed op mijn spel gehad; ik vind het ook niet erg om beïnvloed te zijn. Ik word alleen kwaad als mensen zeggen dat ik pianisten kopleer. Ik volg blazers na en dat hoort niemand. Ik ben een van de weinige pianisten die probeert geen piano te spelen. Ik wil een eigen sound hebben, ik denk als een blazer. Mijn pianotechniek is ook helemaal verkeerd. Ik ben nu op trompet bezig, dat is een behoefte van me. Een piano is een gebrekkig instrument voor uitdrukking, hij heeft geen toon. Aan de toon kun je horen of iemand werkelijk muzikaal is, je kunt er je hele persoonlijkheid in leggen.

Een criticus heeft een keer van mij geschreven dat ik op Wynton Kelly lijk, terwijl ik helemaal niet van diens spel houd, ik knap erop af. Kritieken zeggen me erg weinig, ik lees ze vrijwel nooit. Ik zelf heb overigens haast nog nooit een slechte kritiek gehad. Ze hebben ook geen praktische zin: goede kritiek is reclame, slechte kritiek is zinloos. Iemand kan op een gegeven ogenblik slecht zijn en een uur later de sterren van de hemel spelen. Maar in de krant staat dat hij slecht is; de meeste critici weten gewoon niet

wat er gebeurt, wat er in een musician omgaat. Ik ben zelf mijn beste criticus. Er zijn een paar knapen die mij kunnen beoordelen, knapen waarmee ik lang gespeeld heb, Herman Schoonderwalt bijvoorbeeld, die weet wat ik doe. Sommige mensen schijnen te denken dat ik geloof dat ik er al ben. Nu, mijn vrouw kan je vertellen dat ik dat helemaal niet geloof. Als ik een arrangement maak en ik vind het niet goed, dan gaat het niet de deur uit. Het mag dan misschien goed genoeg zijn voor iemand anders, maar niet voor mij!

Niet voor radio

ALS ik zou kunnen uitmaken waar ik het liefste speelde, dan was dat in ieder geval niet voor de radio. Maar ik wil graag spelen met jongens als Herman Schoonderwalt, Cees See en Ruud Jacobs en ik kan Herman ook niet in de steek laten, dan moet hij weer een andere pianist zoeken. Dat kwartet begint er nu een beetje op te lijken; we raken ingespeeld en beginnen repertoire te krijgen.

En dan die jazzclubs, wat je dáár meemaakt. Er zijn te veel snobs en die bederven de sfeer, dat is iets ontzettends. Ik speel nog liever op een Hartewensconcert: die mensen begrijpen er óók niets van, maar ze zijn beleefd, ze luisteren en stellen er zich voor open. Ik heb een keer tegen een meisje bij jazzclub B-14 in Rotterdam gezegd: Nou stil, anders krijg je strafwerk. Ik kom ook niet meer bij B-14. Ik geloof dat de echte liefhebbers van de jazz bij de ouderen gezocht moeten worden.

Enno Spaanderman zegt dat hij het jammer vindt dat de jazz een cultureel tintje begint te krijgen en hij heeft gelijk. Steeds meer mensen gaan er zich mee bemoeien. Ik beschouw jazz zeker als kunst, maar het gevaar komt van de snobistische kant. Je ziet het bij de jeugd: je wordt alleen maar voor vol aangezien als je over jazz kunt meepraten. Ze weten alle namen, veel meer namen dan ik, maar kunnen geen akkoordenwisseling van de andere onderscheiden. Daarom word ik ook zo hals als zo'n jongen zegt dat hij op Davis helemaal is uitgeluisterd. Daar ergé je je aan, al moet je er later wel weer om lachen.

Ik heb soms het gevoel dat ik met rust gelaten wil worden, dat het allemaal geen zin heeft. Optreden in nachtclubs zegt me óók niets; niets wat je daar doet zegt ze iets. Maar je wilt spelen. Daarom speel ik eigenlijk het liefste thuis:

mijn dochtertje zegt tenminste als ik 'Green sleeves' heb gespeeld; papa, nog een keer.

Anti-reclame

DE jazz heeft ook tegenstanders in de muziek zelf. Mensen als Louis van Dijk en Misja Mengelberg maken anti-reclame. Vooral die happenings van Misja, dat is olie op het vuur van de snobs en hij doet het alleen voor de publiciteit, dat kan je niet doen, het is oplichterij. En Louis van Dijk is je reinste bluf, dat is hetzelfde als met het eeuwige succes van een bassist, de mensen zien alleen de beweeglijkheid maar ze horen niet wat er muzikaal gebeurt. Het verklaart ook de voorkeur voor de nieuwe jazz, the New Thing: dat is eigenlijk de enige muziek die voor het publiek geschikt is. Ik heb er geen vertrouwen in. Er kunnen niet ineens twintig Charlie Parkers zijn, terwijl er twintig jaar geleden maar één was waar we nog niet op zijn uitgeluisterd. Het is ongecontroleerde muziek en ik geloof dat alles wat goed is, gebonden moet zijn aan spelregels. Zo'n knaap als Albert Ayler is voor mij gewoon n.p., dat kan niet.

Het enige wat met muziek te maken heeft is je karakter, je kunt er helemaal jezelf in zijn. Het is voor mij een soort religie, een meditatie, puur voor jezelf. Het is toch geweldig om in dit leven, dat vaak zo nutteloos is, één grote komedie, die muziek te hebben waarin je volkomen jezelf kunt zijn. Maar het komt ook vaak neer op uiterlijk vertoon en

dan voel je je niet happy. Jazz is een constante strijd met jezelf; je kent het niveau waartoe je in staat bent en daar kom je bijna nooit aan toe. Je kunt het niet forceren, het is een gok. Soms komt het en soms komt het niet. Het hoeft op een avond maar in één nummer te komen en dan is de avond gemaakt. Daar heb ik geen publiek voor nodig. Het is wel prettig als er bevattelijk publiek is, maar het is niet essentieel.

Musicians' music

JA, jazz is een musicians' music met een kleine groep ernaast. Ik ben ervan overtuigd dat er mensen zijn die ontzettend in deze muziek geloven, hoewel ze er niets van weten. Maar als je het werkelijk wilt voelen, moet je het kunnen spelen. Ze zijn hier in Nederland ook zo sterk in het vergelijken met Amerikanen. Maar ze horen niet als Herman iets van zichzelf speelt. Ik ken geen enkele klarinettist die zó origineel speelt. Ze horen het van mij ook niet als ik andere dingen doe dan mijn leermeesters.

De Amerikanen staan natuurlijk bovenaan, dat is buiten kijf, gelukkig maar, want zij horen het wel in ons spel. Ik heb een keer gespeeld met Herb Geller en die heeft een hele avond naar mijn pianospel staan luisteren. Deze mensen hebben onderscheidingsvermogen. Hun oordeel is voor mij dan ook meer waard dan de mening van mensen in Nederland.'